

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи теорії мовної комунікації

**Освітньо-професійна програма «Німецька мова і література, англійська
мова»**

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.043 Германські мови та літератури

(переклад включно), перша – німецька

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи теорії мовної комунікації
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Корольова Наталія Олександрівна
Контактний телефон викладача	099 08 40 968
Е-mail викладача	nataliia.korolova@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні концепції і теорії комунікації німецької мови, специфіка фахової термінології, аналіз сучасних поглядів на різні мовознавчі проблеми, у тому числі дискусійного характеру. Зазначений курс спрямовано на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання, реферування й аналіз спеціальної німецькомовної наукової літератури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Курс «Основи теорії мовної комунікації» має на меті забезпечити студентів знаннями з теорії мовної комунікації німецької мови й необхідним мінімумом німецькомовної фахової термінології для розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем в галузі лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання, а також сприяти розумінню студентами філософських лінгвопрагматичних закономірностей та особливостей німецької мови, підвищити мовну компетенцію і загальну мовну культуру майбутніх фахівців, спонукати студентів до наукових досліджень у галузі теорії комунікації німецької мови.</p> <p>Основним завданням теоретичного курсу є семіотичний опис спектру мовленнєвих актів сучасної німецької мови відповідно до їх прикладного контексту вживання, застосування та гіпотетичного прогнозування й моделювання.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p>Загальні компетентності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. • Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. <p>Фахові компетентності</p> <ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. • Здатність використовувати в професійній діяльності знання про німецьку мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. • Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії німецької мови. • Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту. • Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією в галузі прагматики для розв'язання професійних завдань. 	
5. Програмні результати навчання	

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями німецькою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової німецькомовної літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Використовувати німецьку мову в усній та письмовій формі, у різних жанровистильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Здійснювати лінгвістичний, лінгвопрагматичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

6. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	035 Філологія	4	В

Тематика курсу

	Кількість годин		
	Лекції	Заняття	Самостійна робота
Thema 1. Die Struktur und Hauptkomponenten der Kommunikation. Die Kommunikationsmodelle.	2		10
Thema 2. Der pragmatische Aspekt des Sprachzeichens.	2		6
Seminar 1. Theoretische und methodische Grundlagen der Kommunikation.		2	
Thema 3. Pragmatische Aspekte der Bedeutung des Wortes.	2		4

Thema 4. Sprechakt als Grundeinheit der sprachlichen Kommunikation. Klassifikation von Sprechakten.	2		6
Seminar 2. Sprechakttheorie. Lexikalische und pragmatische Bedeutung des Wortes.		2	
Thema 5. Die Theorie der Präsuppositionen. Konversationsmaximen	2		4
Thema 6. Die Begriffe Text und Diskurs aus pragmatischer Sicht. Diskurstypen. Der Begriff Deixis.	2		10
Seminar 3. Text und Diskurs. Grundlagen der Kommunikationsforschung.		2	
Thema 7. Die sozialen Rollen der Kommunikanten. Sprachliche Persönlichkeit.	2		6
Thema 8. Die Rolle der kommunikativen Strategien und kommunikativen Taktiken in der Kommunikation.	2		8
Seminar 4. Mündliche und schriftliche Kommunikation. Merkmale der Realisation von kommunikativen Strategien.		2	
Thema 9. Die wichtigsten Merkmale sprachlicher Manipulation in der Kommunikation.	2		4
Thema 10. Regulative Aspekte sprachlicher Kommunikation.	2		2
Seminar 5. Besonderheiten der manipulativen Einwirkung in der Massenkommunikation.		2	
Загалом	20	10	60

7. Система оцінювання курсу

Критерії поточного оцінювання:

Відповідно до [Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»](#) (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) та [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» \(Нова редакція\)](#) (введено в дію наказом ректора № 361 від 31.07.2020 р.) знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями:

- «відмінно» – здобувач освіти засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ul style="list-style-type: none"> • поточний контроль – (1) усне опитування на семінарських заняттях, (2) перевірку виконання студентами самостійної роботи, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами німецьким мовленням; • підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал лекційного курсу включно із матеріалом, що виноситься на самостійне опрацювання. <p>Розподіл балів за семестр: Аудиторна робота – 60 балів Самостійна / індивідуальна робота – 20 балів Підсумкова контрольна робота – 20 балів</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал лекційного курсу включно із матеріалом, що виноситься на самостійне опрацювання.</p> <p>Тест складається з 40 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів науково-комунікативної, методологічної, термінологічної та соціокультурної компетенцій.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Усне опитування, презентація з теми семінарського заняття; • Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми семінарського заняття. <p>Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі п'ятибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так, 5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного німецького мовлення. 4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок. 3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок.</p>

	2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого. Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 60 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 12.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу.				
	Контроль	Аудиторна робота	Самостійна робота	Підсумкова контрольна робота	Всього
	Ваговий коефіцієнт	12	4	4	
	Максимальна к-ть балів	60	20	20	100
		„5” – 60 „4” - 48 „3” – 36 „2” – 24	„5” - 20 „4” - 16 „3” – 12 „2” – 8	„5” – 20 „4” - 16 „3” – 12 „2” – 8	

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Флорій Сергійович Бацевич. К.: ВЦ "Академія". 2004. 344 с.
2. Бацевич Ф.С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень / Флорій Сергійович Бацевич. К.: ВЦ "Академія", 2008. 240 с.
3. Бацевич, Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики. Львів: Вид. центр Львівськ. нац. ун-ту, 2003. 247 с.
4. Бацевич Ф.С. Лінгвістична генологія: проблеми і перспективи. – Львів ПАІС, 2005. 262 с.
5. Голубовська І.О., Корольов Р.І. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: курс лекцій. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 223 с.
6. Голубовська І.О. Етнічні особливості мовних картин світу. К.: Логос, 2004. 284 с.
7. Голубовська І.О. Мовна особистість як лінгвокультурний феномен. Studia Linguistica. К.: ВПЦ "Київський уні-верситет". 2008. Вип. 1. С. 25-33.
8. Почепцов. Г.Г. Теорія комунікації. К.: ВЦ "Київський університет", 1999. С. 75–126.
9. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.
10. Серякова І.І. Лінгвістичний аспект невербальної поведінки. Наука і сучасність. 2000. Вип. 1. Ч. 2. С. 241–250.
11. Clarke D. Principles of semiotic. London and New York, 1987.
12. Davidson Donald. Wahrheit und Interpretation, Frankfurt a.M. 1986
13. Helbig Gerhard. Linguistische Theorien der Moderne. Weidler Buchverlag. – Berlin, 2002. 394 S.
14. Jakobson, R. The Framework of Language. East Lansing: University of Michigan Press, 1980. 132 p.
15. Jackendoff Ray S. Semantic Interpretation in Generative Grammar, Cambridge, Mass, u.a. 1975
16. Leech G. Principles of Pragmatics. London and New York, 1986.
17. Levinson Stephen C. Pragmatics. Cambridge etc., 1985.
18. Levinson Stephen C. Space in language and cognition: Explorations in cognitive diversity Cambridge. 2003

19. Lewis David K. Convention. A Philosophical Study, Oxford.1974
20. Lohnstein Horst. Formale Semantik und natürliche Sprache, Opladen.1983
21. Lyons J. Semantics. Volumes 1–2. Cambridge etc., 1979.
22. Pearson Ch. The Semiotic Paradigm View of Theoretical Semiotics // International Handbook of Semiotics / P. P. Trifonas (ed.). Toronto : Ontario Institute for Studies in Education University of Toronto, 2015. Pp. 135-181.
23. Peirce Ch. S. The Essential Peirce: Selected Philosophical Writings (2 vols). Bloomington, IN : Indiana University Press, 1998. V. 2.
24. Pierce A. Deepening Musical Performance through Movement: The Theory and Practice of Embodied Interpretation. Indiana University Press, 2007. 248 p
25. Rudolf C. Introduction to Semantics. Cambridge, Mass., 1942.
26. Tarasti E. Sein und Schein: Explorations in Existential Semiotics. Berlin : Walter de Gruyter GmbH, 2015. 478 p.
27. Trifona P. International Handbook of Semiotics. Toronto : Ontario Institute for Studies in Education University of Toronto, 2015. 1308 p.
28. Turner M. Conceptual Integration and Formal Expression / M. Turner, G. Fauconnier // Journal of Metaphor and Symbolic Activity. 1995. Vol. 10. № 3. P. 183-204.
29. Turner M. Compression and representation. Language and Literature. 2006. Vol. 15(1). P. 17-27.
30. Winfried N. Handbook of Semiotics. Bloomington : Indiana University Press, 1995. 560 p.
31. Wąsik Z. Lectures on the Epistemology of Semiotics. Wrocław : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Filologicznej we Wrocławiu, 2014. 236 p.

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропускизанять (відпрацювання)	Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) .
Виконаннязавдання пізніше встановленоготерміну	У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) .
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.) .

Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до <u>Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішення кафедри.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується <u>Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</u> (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.).

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.library.ukma.kiev.ua/>
2. <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
3. <http://www.nbu.gov.ua/>
4. <http://www.dnpb.gov.ua/>
5. <http://www.mirknig.com>

Викладач Корольова Наталія Олександрівна